

PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT!

Tárgygyűjtési akció a Szabadtéri Néprajzi Múzeum berendezéséhez (Felhívás)

Amikor az országos gyűjtőkörű Szabadtéri Néprajzi Múzeum építésére döntés született, a KISZ és a Hazafias Népfront elsők között ajánlották fel a segítségüket. Már ekkor felvetődött, hogy milyen bútorzattal, használati és gazdasági eszközökkel lehet berendezni a tervezett több mint 300 épületet. A XVIII—XIX. századi magyar falu és mezőváros életmódjának bemutatása csak e tárgyak segítségével lesz hiteles.

Az elmúlt években az első tájegységi állandó kiállítás (a felső tiszavidéki) már nyitva állott a nagyközönség előtt. A több mint 30 épület berendezése hitelesen tükrözi azt a társadalmi helyzetnek megfelelően elkülönülő életmódot, amely a magyar falvakban és mezővárosokban az említett történeti korszakban kialakult.

A megnyílt állandó kiállításon kívül még 9 tájegységi és néhány kiegészítő kiállítás terve készült el. Felépítésükre a következő években kerül sor. Az épületek kiválasztása megtörtént, s ezzel együtt a telepítési tervek véglegesítése is. Egyre sürgetőbb feladatként jelentkezik a tárgygyűjtés, hogy a teleképítési tervkonceptió alapján kiválasztott épületekhez a berendezési tárgyakat összegyűjthessük, megvásárolhassuk. A feladat sürgető azért is, mert a rohamos iramú életmódváltással naponként pusztulnak el a leűnt életforma tárgyi bizonyítékai is.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum dolgozói ennek a nagy feladatnak a megoldására egyedül nem képesek, ezért szélesíteni kell azt a társadalmi bázist, amely a tárgygyűjtést meggyorsíthatja. Önkéntelenül vetődött fel a kérdés, hogy e munkában a hivatásos muzeológusok mellett megfelelő szakirányítással, az önkéntes gyűjtők is részt vegyenek. Ezért is vettük nagy örömmel a Hazafias Népfront Honismereti Albizottságának, az országos tárgygyűjtési akció kibontakoztatásához nyújtott segítségét.

Az önkéntes néprajzi és nyelvjárás-gyűjtők községi országos találkozóján az erre vonatkozó felhívás kedvező visszhangra talált. Az albizottsági vitán körvonalazódott, hogy a tárgygyűjtési akciót a Szabadtéri Néprajzi Múzeum szakembereinek irányításával, a néprajzi és népnyelvi gyűjtőpályázattól függetlenül kell megszervezni. A két akció nyilván találkozhat főleg azokban az esetekben, amikor a pályázók egy-egy lakás, porta berendezésére, tárgyszükségletére, a hagyományos paraszti foglalkozások, vagy a népi kismesterségek tárgykészletére vonatkozó pályamunkát készítenek.

A tárgygyűjtési akcióban elsősorban azok a honismereti körök, szakkörök vehetnének részt, amelyeknél megfelelő az irányítás. A tárgygyűjtési akciót az illetékes megyei múzeumok is támogathatják.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a helyi akciók lebonyolításához módszertani útmutatót állít össze, amelyhez a múzeumba kerülő épületek gazdasági szintjének megfelelően tárgy-listák készülnek, s ezek alapján a gyűjtést el lehet végezni. A gyűjtési útmutató részletesen leírja, hogy mely vidékről, milyen jellegű lakó- vagy gazdasági épülethez, mely korból, milyen eszközök felderítésére, összegyűjtésére van szükség. Segítségét ad a tárgyak néprajzi meghatározásához, a történeti, gazdasági, néprajzi adatfelderítés, meghatározás módszereihez is.

Az akció kísérleti erőpróbája 1977. decemberében a csornai járás 3 falujában, a környék honismereti szakköreinek, s önkéntes gyűjtőkör tagjainak bevonásával már megtörtént. E gyűjtőakció tapasztalatainak felhasználásával az 1978-as évben az országos honismereti tábor és a megyei táborok programjába beilleszthető lesz a tárgygyűjtési akció előkészítése, illetőleg tárgygyűjtő csoportok szervezése. Szeretnénk az 1978. évi gyűjtőakciókat a megyei múzeumi szervezetekkel egyeztetni, hogy ez közös feladat legyen.

Külön megkapják az útmutatókat azok a honismereti iskolai és iskolán kívüli szakkörök, körök, amelyek bevonhatók a gyűjtőmunkába. A mozgalom tehát azokra

a közösségekre számít, amelyeknek tagjai járatosak a honismereti, néprajzi gyűjtőmunkában.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum tervezett tárgyszükséglete megközelíti a 100 000 darabot. E nagy mennyiségű berendezési tárgy összegyűjtése, kiválasztása, s kiállításra alkalmassá tétele csak ilyen összefogással érhető el.

A tárgygyűjtő akció jó kapcsolatok látszik a Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a honismereti bizottságok, táborok, klubok, körök között, s ezzel a munka társadalmisításán túl is közművelődési jelentőséget kap. Arra készíti a gyűjtőakcióban résztvevőket, hogy a gyűjtés során részletesebben megismerkedjenek a XVIII—XIX. század falusi, mezővárosi életformájával, lakás- és gazdasági kultúrájával, termelési módjával, s e közösségek problémáival.

Felhívással fordulunk tehát a területileg érdekelt önkéntes gyűjtőkhez és közösségekhez, hogy a nemes cél érdekében vegyenek részt az országos tárgygyűjtési akcióban.

Az illetékes népfront és KISZ-fórumok a szakemberek bevonásával a szükséges segítséget mind az előkészítésben, mind az akció során biztosítani fogják. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum az említett módszertani útmutatáson kívül is lehetőséget fog találni arra, hogy a helyi gyűjtőakciók előkészítését és lebonyolítását (akár személyes látogatással, előadó-küldéssel is) minél sikeresebbé tegye.

Amikor a Hazafias Népfront Honismereti Albizottsága állást foglalt a gyűjtőakció támogatása mellett, többen úgy fogalmaztak, hogy az akció sikere s megvalósítása a közművelődési, ezen belül a múzeológiai munka egyik igen jelentős vállalkozása lehet, ha a munkában ugyanolyan lelkesedéssel vesznek részt az említett szervezetek és egyének, amilyen lelkesedéssel a gyűjtőakció megszervezésének gondolatához csatlakoztak.

Kérjük a megyei népfront bizottságokat, s a mellettük működő műemléki, helytörténeti, honismereti bizottságokat, ezek tagjait, az érdekelt szakkörök, honismereti körök, pávakörök, díszítőművészeti körök tagjait, legyenek segítségünkre ebben a nagyjelentőségű munkában.

A felépülő Szabadtéri Néprajzi Múzeum épületeivel, műtárgyaival, kiállításaiival annak az életformának állít emléket, amely előzménye volt mai fejlettebb életformánknak, s amely a múlt, a hagyományok jobb megértésével a jelen és a jövő megértéséhez és munkálásához is segítséget nyújthat.

Az országos gyűjtőkörű Szabadtéri Néprajzi Múzeum mellett hazánkban regionális szabadtéri gyűjtemények is épülnek. A vasi, a göcseji, a Nyíregyháza-sóstói, a szennai, az ópusztaszeri szabadtéri gyűjtemények berendezése ugyanezekkel a gondokkal jár. E gyűjtemények nevében is várjuk a tárgygyűjtő akcióban részt venni kívánó lelkes egyének és közösségek segítségét.

Dr. Kurucz Albert

